

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА ІМЕНІ СТЕПАНА ШЕВЧУКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 21 “РОБОТА В МАТЕРІАЛІ” (ДЕРЕВО)

спеціальність ВЗ «Декоративне мистецтво та ремесла».
освітньо-професійна програма «Образотворче та декоративне мистецтво»

Художньо-педагогічний факультет

2025-2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Робота в матеріалі» (дерево) для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / освітньо-професійною програмою «Образотворче та декоративне мистецтво».

Мова навчання: українська

РОЗРОБНИК: Русак О.Л., старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Протокол від “25”вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри _____ к.п.н., доц. О.П.Власюк
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією художньо-педагогічного факультету

Протокол від “25”вересня 2025 року № 8

Голова комісії _____ к.п.н., доц. О.П.Власюк
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни термін навчання 3 роки 10 місяців

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів — 19	Галузь знань <u>02 «Культура і мистецтво»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів — 4	Спеціальність <u>023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів — 8		1-4-й	1-4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання кваліфікаційної роботи.		Семестр	
Загальна кількість годин — 570		2-8 й	2-8 й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання – 2 год., аудиторних – 190 год., самостійної роботи студента – 380 год.	Освітній ступінь: «Бакалавр»	18 год.	
		Практичні	
		-	-
		Лабораторні	
		172 год.	
		Індивідуальні завдання	
		-	-
		Самостійна робота	
		380год.	
		Вид контролю	
		залік: V сем; іспит: II, IV, VIII сем.	залік: V сем; іспит: II, IV, VIII сем.
<p>Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше)</p> <p>Володіння комплексом знань, умінь та навичок здобутих протягом навчання за освітнім ступенем „Бакалавр”</p>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Робота в матеріалі (дерево)» є складовою циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво». У взаємозв'язку з іншими навчальними компонентами — такими як «Технологія та матеріалознавство», «Проектування художнього дерева», «Основи композиції», «Спецкомпозиція» тощо — дисципліна спрямована на формування практичних навичок роботи з деревом як художнім матеріалом, розвиток художньо-творчих здібностей, просторового мислення та естетичного смаку здобувачів.

У процесі опанування дисципліни студенти отримують систематизовані знання про види деревини, її фізико-механічні властивості, інструменти та обладнання, що застосовуються у художній обробці дерева. Особлива увага приділяється вивченню технологічних процесів — різьблення, шліфування, тонування, декоративного оздоблення — та їх практичному застосуванню в авторських проєктах. Дисципліна також сприяє формуванню професійної готовності до самостійної діяльності в галузі декоративно-прикладного мистецтва, зокрема в напрямі художнього дерева, що є одним із найпоширеніших і найвиразніших видів національного мистецтва."

Завдання курсу – Формування бази теоретичних знань і практичних навичок щодо створення художніх виробів з дерева є ключовим компонентом професійної підготовки здобувача вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Дисципліна сприяє становленню професійних якостей майбутнього художника декоративно-прикладного мистецтва, забезпечує інтеграцію здобутих знань і вмінь у практику мистецької діяльності, формує здатність до самостійного творчого мислення та реалізації авторських проєктів.

У процесі вивчення курсу здобувач опановує основи композиції, набуває умінь розробляти площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення, а також виконувати їх у відповідних техніках і матеріалах. Студент засвоює фахову термінологію, теоретичні засади та методику образотворчого й декоративного мистецтва, що є необхідними для професійної діяльності в галузі художньої обробки дерева.

Міжпредметні зв'язки дисципліни реалізуються у тісній взаємодії з такими навчальними компонентами, як «Пластика», «Проектування художнього виробу», «Основи композиції», «Спецкомпозиція» та іншими, що забезпечує комплексний підхід до формування художньо-професійної компетентності.

У результаті опанування навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набуває компетентностей, визначених стандартом вищої освіти та освітньо-професійною програмою спеціальності, що включають здатність до художнього моделювання, володіння технологіями декоративної обробки дерева, а також

уміння реалізовувати творчі ідеї у матеріалі з урахуванням естетичних, функціональних і культурних вимог."

ЗК 05. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 06. Здатність застосовувати базові знання та навички у практичній діяльності.

ЗК 09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК 01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК03. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

ФК 04. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями .

ФК 05. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

ФК 06. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК 07. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

ФК 09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ФК 10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

ФК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

3. Очікувані результати навчання

Після завершення вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

-основні види деревини, її властивості та сфери застосування в декоративно-прикладному мистецтві;

-технології художньої обробки дерева (різьблення, шліфування, тонування, оздоблення);

-правила техніки безпеки при роботі з деревом та інструментами;

-стилістичні особливості художнього дерева в історичному та сучасному контексті.

розуміти:

-добирати матеріали та інструменти відповідно до художнього задуму;

-розуміти технологічні операції з художньої обробки дерева;

- розробляти площинні, об'ємні та просторові композиції;
- застосовування знання з композиції, кольорознавства та стилістики у власних творчих роботах.

бути здатним:

- інтегрувати міжпредметні знання (композиція, проектування, пластика) у процесі створення художніх виробів;
- критично оцінювати власні роботи та роботи інших з точки зору естетики, технології та культурної значущості;
- працювати індивідуально та в команді над мистецькими проєктами;
- застосовувати здобуті знання у професійній діяльності, виставковій практиці та арт-дизайні.

Програмні результати навчання:

ПР 01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПР 02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПР 06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПР 07. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПР 08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПР 09. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПР 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, технологічної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПР 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі

ПР 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів

ПР 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва

4. Програма навчальної дисципліни.

Модуль І.

Змістовий модуль 1. Геометричне різьблення.

Тема 1. Орнаментальний декоративний ряд.

Практичне опрацювання матеріалу «художнє дерево» передбачає виконання комплексу навчальних вправ, спрямованих на формування навичок художньої обробки деревини. Здобувачі вищої освіти опановують техніку виконання окремих елементів геометричного різьблення, створюють орнаментальні композиції на основі стилізованих рослинних мотивів, а також вивчають принципи побудови декоративного ряду з урахуванням ритму, симетрії та пластичної виразності. Практичні завдання включають розробку ескізів, перенесення зображення на матеріал, опрацювання фактури та оздоблення виробу відповідно до художнього задуму. Особлива увага приділяється точності виконання, дотриманню технологічних етапів та розвитку індивідуального стилю здобувача.

"Опорні поняття: Геометричне різьблення як один із традиційних видів художньої обробки дерева передбачає виконання композицій з елементів, що базуються на чітких геометричних формах. Основними конструктивними елементами є засічки, виїмки, клини, «сяйва», трикутники, ромби, зірки та інші ритмічно організовані фігури, які створюють декоративну поверхню виробу. Цей тип різьблення вирізняється симетрією, повторюваністю мотивів та чіткою структурою.

Орнаментальні композиції, зокрема орнаментальні ряди, формуються на основі стилізованих рослинних, геометричних або комбінованих мотивів. Вони виконуються з урахуванням принципів ритму, балансу, контрасту та гармонії, що дозволяє створювати цілісні декоративні рішення для оздоблення художніх виробів з дерева. Орнаментальний ряд може слугувати як самостійним елементом декору, так і частиною складнішої композиції, інтегрованої в загальну структуру виробу."

Тема 2. Побутовий виріб з орнаментальним декоруванням.

Практичне виконання декоративного виробу ужиткового призначення є важливою складовою навчального процесу, спрямованою на формування професійних навичок художньої обробки дерева. У межах дисципліни здобувачі вищої освіти створюють авторські вироби — підставки, скриньки, вази для канцелярського приладдя, тримачі для телефону тощо — з урахуванням функціонального призначення, естетичних вимог та конструктивних особливостей.

Особливу увагу приділено декоруванню виробів засобами геометричного різьблення, що передбачає використання елементів, таких як засічки, виїмки, клини, «сяйва», ромби, трикутники та інші стилізовані форми. Здобувачі опановують техніку нанесення орнаментального ряду, вивчають принципи ритму, симетрії, контрасту та гармонії, що дозволяє створювати цілісні композиційні рішення. Практична частина курсу сприяє розвитку просторового мислення, художнього смаку та індивідуального стилю майбутнього фахівця декоративно-прикладного мистецтва."

Опорні поняття: - декорування побутових виробів геометричним різьбленням; завершений виріб декоративно прикладного мистецтва з дерева.

Змістовий модуль 2. Рельєфне різьблення.

Тема 3. Декоративний рельєфний пласт (декоративний натюрморт).

Практичне виконання творчого завдання з використанням техніки рельєфного різьблення передбачає поетапну реалізацію декоративної композиції на тему натюрморту. Здобувачі вищої освіти проходять усі стадії художнього процесу — від первинного задуму до завершеного виробу — з метою формування професійних навичок роботи з деревом та розвитку художньо-пластичного мислення. Опорні поняття: У межах навчального завдання здобувачі вищої освіти створюють декоративні композиції, що включають стилізовані зображення побутових предметів, рослинних елементів, фруктів, посуду тощо. Робота виконується у формі рельєфного пласта, що передбачає попереднє ескізування, моделювання в м'якому матеріалі (глина, пластилін), а також перенесення композиції на дерев'яну основу (вільха, липа) з подальшим опрацюванням деталей у техніці рельєфного різьблення.

Тема 4. Сувенірний декоративний виріб.

Практичне виконання творчого завдання з виготовлення сувенірного декоративного виробу є важливою складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти у галузі декоративно-прикладного мистецтва. Завдання спрямоване на розвиток навичок художнього проєктування, опанування технік обробки деревини та реалізацію авторського задуму в матеріалі. **Опорні поняття:** сувенірний виріб, декоративне вирішення, творча композиція у формі конкретного сувенірного виробу.

Модуль II.

Змістовий модуль 3. Об'ємне різьблення.

Тема 5. Анімалістична декоративна композиція.

Практичне виконання творчого завдання з об'ємної декоративної композиції в анімалістичному жанрі є важливим етапом професійної підготовки здобувачів вищої освіти у галузі декоративно-прикладного мистецтва. Завдання передбачає створення художнього образу тварини або

птаха в матеріалі — дерево, з урахуванням анатомічних особливостей, пластичної виразності та стилістичних рішень.

Особливості зображення тварин і птахів полягають у передачі характеру, руху, пропорцій та фактури, що потребує уважного вивчення натури, здатності до стилізації та композиційного узагальнення.\

Опорні поняття: декоративна анімалістична скульптура, декоративне зображення фігурки тварини чи птаха, відтворення його характерних поведок, особливостей.

Тема 6. Технологічні операції в художньому різьбленні. Точіння.

Практичне виконання творчого завдання з виготовлення декоративного виробу ужиткового призначення (підсвічник, підставка, тощо) передбачає застосування техніки точіння по дереву. Завдання спрямоване на формування навичок роботи з деревиною на токарному обладнанні, розвиток художньо-конструкторського мислення та реалізацію авторського задуму в матеріалі.

Опорні поняття: Спосіб художньої обробки деревини за допомогою токарного обладнання, що дозволяє створювати симетричні об'ємні форми шляхом обертання заготовки. Точіння застосовується для виготовлення побутових і декоративних виробів (наприклад, ваз, чаш, підсвічників) і передбачає володіння спеціальними інструментами, знання порід деревини, дотримання технологічних етапів та правил безпеки.

Змістовий модуль 4. Декоративне різьблення.

Тема 7. Декоративний стилізований портрет-маска.

Практичне виконання творчого завдання з виготовлення декоративної стилізованої маски є важливим етапом формування художньо-професійних компетентностей здобувачів вищої освіти у галузі декоративно-прикладного мистецтва. Завдання передбачає створення авторського виробу, що поєднує естетичну виразність, символічне наповнення та функціональну доцільність.

Опорні поняття: декоративний виріб – портрет-маска, декоративне відтворення, образність, виразність.

Тема 8. Творча композиція з елементами прорізного різьблення.

Практичне виконання творчого завдання з розробки декоративного панно в техніці прорізного різьблення є важливою складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти у галузі декоративно-прикладного мистецтва. Завдання передбачає створення художньої композиції для інтер'єру з використанням порід дерева — клен, яблуня, груша — які вирізняються пластичністю, фактурною виразністю та придатністю до тонкої обробки.

Творча композиція з елементами прорізного різьблення реалізується через поєднання площинної та ажурної структури, що дозволяє досягти ефекту легкості, глибини та декоративної прозорості. Здобувачі опрацьовують стилізовані мотиви — рослинні, геометричні, символічні — з урахуванням композиційної логіки, ритму, симетрії та функціонального призначення виробу. **Опорні поняття:** Прорізне різьблення, наповнене

гармонійною композицією, образністю та виразністю, слугує основою для створення декоративного панно, яке ідеально доповнює інтер'єр.

Модуль III.

Змістовий модуль 5. Комплексне декоративне різьблення.

Тема 9. Комплект декоративних виробів (комплект прикрас).

Практичне виконання творчого завдання з виготовлення декоративних прикрас у матеріалі — дерево (клен, яблуня, груша) — спрямоване на формування навичок художньої обробки деревини, розвиток композиційного мислення та реалізацію авторського задуму в площині декоративно-прикладного мистецтва.

Досягнення смислової єдності виробу передбачає гармонійне поєднання форми, стилістики, орнаментального оздоблення та матеріалу. Здобувачі вищої освіти працюють над створенням прикрас, у яких декоративні елементи не лише виконують естетичну функцію, а й підкреслюють ідею, зміст і характер виробу. Важливу роль відіграє вибір породи дерева, що впливає на фактуру, колірну гаму та технічні можливості обробки. **Опорні поняття:** Складне декоративне різьблення, гармонійне композиційне рішення, поєднання виразності та практичності набору.

Тема 10. Урбаністичний пейзаж.

Практичне виконання творчого завдання в матеріалі дерево передбачає створення декоративного панно на основі конкретного міського мотиву. Завдання реалізується в межах урбаністичного жанрового спрямування, що дозволяє здобувачам вищої освіти досліджувати архітектурні форми, ритми міського середовища, символіку урбаністичного простору та засоби їх художнього інтерпретування. **Опорні поняття:** урбаністика в творчій композиції, міський пейзаж, різні види рельєфного різьблення.

Змістовий модуль 6. Зображення людини в різьбленні.

Тема 11. Стилізоване зображення людини у творчій композиції.

Практичне виконання творчого завдання в матеріалі — дерево — передбачає створення декоративного панно з рельєфним зображенням людини, що є складним і водночас надзвичайно виразним видом художньої обробки деревини. Завдання спрямоване на формування навичок пластичного моделювання, опанування техніки рельєфного різьблення та розвиток здатності до передачі образності через матеріал. **Опорні поняття:** Особливості зображення людини в рельєфному різьбленні полягають у необхідності точного відтворення анатомічних пропорцій, міміки, жестів, а також у здатності стилізувати форму відповідно до художнього задуму. Важливу роль відіграє глибина рельєфу, світлотіньова модель, фактура поверхні та виразність силуету.

Композиційний центр декоративного панно визначається головним образом — людською фігурою або портретним фрагментом — навколо якого вибудовується загальна структура твору. Він має бути акцентом композиції, що привертає увагу глядача, задає емоційний тон і змістовне наповнення всього виробу. Допоміжні елементи — орнамент, архітектурні або природні мотиви — підпорядковуються головному образу, підсилюючи його виразність і художню цілісність.

Тема 12. Композиція творчої роботи до диплому.

Практичне виконання творчого завдання у вигляді моделі до дипломної роботи в матеріалі дерево, є завершальним етапом підготовки здобувача вищої освіти до самостійної художньо-проектної діяльності. Завдання передбачає створення авторської композиції, яка демонструє сформовані професійні навички, індивідуальний стиль та здатність до комплексного вирішення художньо-конструкторських задач. Загальна композиція моделі повинна відповідати тематиці дипломної роботи, відобразити її ідейно-образне наповнення, стилістичну єдність та функціональну доцільність. Особлива увага приділяється гармонійному поєднанню форми, декоративного оздоблення та матеріалу. Вибір техніки різьблення (рельєфне, об'ємне, прорізне, контурне, геометричне тощо) здійснюється відповідно до художнього задуму, складності композиції та властивостей обраної породи деревини. Кожна техніка має свої виразні можливості.

Опорні поняття: Модель в м'яких матеріалах як основа художнього твору в мистецтві різьблення відіграє важливу роль у створенні завершеного образу. Вона слугує основою для побудови композиції відповідно до заданої теми, допомагаючи структурувати творчий задум. Узагальнення та художня інтерпретація моделі дозволяють митцю втілити ідею у більш виразній та завершеній формі, перетворюючи задум на гармонійний твір мистецтва.

3. Структура навчальної дисципліни

Модуль	Кількість годин денна форма навчання			Кількість годин заочна форма навчання				
	в тому числі			в тому числі				
	Усього	Лк.	Лб.	С. р.	Усього	Лк.	Лб.	С. р.
Модуль 1. Змістовий модуль 1. Геометричне різьблення								
Тема 1. Орнаментальний	8	2	2	4	8			

декоративний ряд.								
Тема 2. Побутовий виріб з орнаментальним декоруванням.	8	2	2	4	8			
	8	2		6	8			
	6		2	4	6			
Разом за змістовим модулем 1	90		10	20	30			
Змістовий модуль 2. Рельєфне різьблення								
Тема 3. Декоративний рельєфний пласт (декоративний натюрморт).	8				8		2	26
Тема 4. Сувенірний декоративний виріб.	8				8		2	24
	8				8		2	24
	6				6			
Разом за змістовим модулем 2	90				30		6	74
Модуль II. Змістовий модуль 3 Об'ємне різьблення								
Тема 5. Анімалістична декоративна композиція	8				8		2	
Тема 6. Технологічні операції в різьбленні.	8				8		1	
	8				8		1	
	6				6		2	
Разом за змістовим модулем 3	90				30		6	
Змістовий модуль 4 Декоративне різьблення								
Тема 7. Декоративний стилізований портрет-маска.	8							
Тема 8. Творча композиція з елементами прорізного різьблення.	8							
	8							
	6							
Разом за змістовим модулем 4	60							
Модуль III. Змістовий модуль 5 Комплексне декоративне різьблення								
	8							
	8							
	8							

	6							
Разом за змістовим модулем 5	60							
Змістовий модуль 6 Зображення людини в різьбленні								
	8							
	8							
	8							
	6							
Разом за змістовим модулем 6	60							
Модуль IV. Змістовий модуль 7 Зображення людини в різьбленні								
Разом за змістовим модулем 7	60							
Змістовий модуль 8								
Разом за змістовим модулем 8	60							
Усього	570	28	200	342	570			

6. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.ф.н.	Кількість годин з.ф.н.
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

9.			
10.			
11.			
12.			
	Усього	28	

7. Теми семінарських занять (згідно навчального плану не передбачено)

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.ф.н.	Кількість годин з.ф.н.
1.	Орнаментальний декоративний ряд.		
2.	Побутовий виріб з орнаментальним декоруванням.		
3.	Декоративний рельєфний пласт (декоративний натюрморт).		
4.	Сувенірний декоративний виріб.		
5.	Анімалістична декоративна композиція		
6.	Технологічні операції в різьбленні.		
7.	Декоративний стилізований портрет-маска.		
8.	Творча композиція з елементами прорізного різьблення.		
9.	Комплект декоративних виробів (комплект прикрас).		
10.	Урбаністичний пейзаж.		
11.	Стилізоване зображення людини у творчій композиції.		
12.	Композиція творчої роботи до диплому.		
	Усього	200	

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.ф.н.	Кількість годин з.ф.н.
1.	Вправи на засвоєння навичок геометричного різьблення.		
2.	Виріб ужиткового призначення з декоративним декоруванням (геометричне різьблення).		
3.	Зображення натюрморту в різьбленні (декоративне вирішення).		
4.	Сувенірна декоративна композиція на обрану тему.		
5.	Творча робота із введенням зображення тварин, птахів, риб.		

6.	Технології художнього обробітку дерева; точіння в художньому дереві.		
7.	Створення міфологічного образу в художньому різьбленні.		
8.	Технологія прорізного різьблення в художньому дереві		
9.	Використання різних технологій в художньому різьбленні по дереву.		
10.	Міський (урбаністичний) пейзаж в художньому різьбленні.		
11.	Зображення людини в художньому різьбленні.		
12.	Портрет людини в художньому різьбярстві.		
	Усього	342	

10. Індивідуальні завдання (згідно індивідуального плану не передбачено)

11. Методи навчання:

МН01 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН02 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН03 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН05 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН06 – самостійна робота (розв'язання завдань);

12. Методи оцінювання результатів навчання:

МО1 – екзамени;

МО2 – усне або письмове опитування

МО5 – командні проєкти;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрації результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- командні проєкти;
- наскрізні виставкові проєкти та презентації результатів виконаних завдань;
- аналітичні підсумкові звіти (перегляди);
- графічні роботи (зарисовки);
- ескізно-пошукові моделі.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 02	Здатність зберігати і примножувати моральні, наукові, культурномистецькі, екологічні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 03	Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.	наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій)	колоквіум
		ПРН 04	Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).	наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій)	колоквіум
ЗК05	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН01	Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.	практичний метод (практичні заняття)	захист практичних робіт (перегляд)
		ПРН02			
ЗК07	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.	ПРН02	Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.	практичний метод (практичні заняття)	захист практичних робіт (перегляд)
ФК01	Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.	ПРН05	. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.	самостійна робота (розв'язання завдань).	колоквіум
ФК03	Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.	ПРН05	. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.	самостійна робота (розв'язання завдань).	колоквіум

ФК05	Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.	ПРН06	Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.	самостійна робота (розв'язання завдань).	колоквіум
ФК07	Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.	ПРН04	Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).	наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій)	колоквіум
ФК08	. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.	ПРН01	Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.	практичний метод (практичні заняття)	захист практичних робіт (перегляд)
		ПРН07	. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.	практичний метод (практичні заняття)	колоквіум

14. Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію щодо різних технологічних операцій художнього різьблення, переконливо аргументує відповіді, доповнює їх практичними розробками, вміє використовувати набуті знання і вміння у мистецькій діяльності, самостійно розкриває власні здібності	високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, грамотно оперує назвами та термінами, практично застосовує здобуті знання та навички у практичних завданнях; самостійно виправляє допущені помилки, теоретичний матеріал аргументує усіма виконаними практичними завданнями	достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано зараховано
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом та практичними навичками щодо їх застосування в творчих роботах, при цьому може допускати помилки; неповні та недостатні аргументації з допомогою практичних завдань (виконаних чи не повністю виконаних практичних завдань)			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну кількість теоретичного матеріалу, але практично їх застосувати здатен лише з допомогою викладача; допускає суттєві помилки у відповідях, не володіє значною мірою термінологією та означеннями з ряду питань.	середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
			здобувач вищої освіти доволі			

60-63	E		неповно володіє навчальним матеріалом (на репродуктивному, вищому за початковий, рівні), не здатен до його практичного застосування без викладача			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом лише на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; не володіє навичками практичного відтворення завдань	низький (рецептивно - продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом лише на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фрагментів навчального матеріалу.	низький (рецептивно - продуктивний)	незадовільно	не зараховано

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Лекційні завдання та самостійна робота													
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		ЗМ4		ЗМ5		ЗМ6		Залік	Сума
T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	40	
26	28	24	26	26	28	24	22	24	28	30	28		100
Модульний контроль 10		Модульний контроль 10		Модульний контроль 10		Модульний контроль 10		Модульний контроль 10		Модульний контроль 10			

Лабораторні завдання та самостійна робота												екзамен	сума		
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		ЗМ4		ЗМ5		ЗМ6				60	100
T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2				
22	26	24	25	24	28	26	26	24	32	30	28				
Модульний контроль 5		Модульний контроль 5		Модульний контроль 5		Модульний контроль 5		Модульний контроль 10		Модульний контроль 10					

16. Методичне забезпечення

1. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник. Т.1. / Запаско Я.П. (кер. авт. кол-ву), Голод І.В., Білик В.І. та ін. – Львів, Афіша. 2000. – 364 с. – 316 іл.
2. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. Ч.П. / Відп. ред. Є. Антонович, М. Фіголь. – К.: РНМК, 1993. – 116 с.

3. Методичні вказівки до виконання завдання «Анімалістика» для студентів спеціальності «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» денної та заочної форм навчання. Автор-укладач В.А.Чернієнко. – Рівне, РДГУ, 2019. – 40 с.
4. Михайленко В.Є. Основи композиції (геометричні орнаменти художнього оформлення): Навчальний посібник. 2-е вид. / В.Є.Михайленко, М.І.Яковлев. – К.: Каравела, 2008. – 304 с.
5. Різьблення художнє // [Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури](#) / Р. А. Шмиг, В. М. Боярчук, І. М. Добрянський, В. М. Барабаш ; за заг. ред. Р. А. Шмига. — Львів, 2010. — С. 171. — ISBN 978-966-7407-83-4.

17. Питання для підготовки підсумкового контролю

1.«Робота в матеріалі» як одна із основних дисциплін фахової мистецької освіти.

- 1.Особливості створення декоративного панно в техніці прорізного різьблення.
- 2.Етапи виконання творчого завдання з об'ємної композиції в анімалістичному жанрі.
- 3.Зображення людини в рельєфному різьбленні: художні та технічні аспекти.
- 4.Творча композиція у формі стилізованої декоративної маски: образність і змістовність.
- 5.Особливості виконання декоративного виробу ужиткового призначення (підставка, скринька, ваза).
- 6.Техніка точіння по дереву: принципи, інструменти, безпека.
- 7.Вибір породи деревини для різних технік художнього різьблення.
- 8.Особливості оздоблення виробів з дерева: тонування, лакування, патинування.
- 9.Роль композиційного центру у декоративному панно.
- 10.Етапи створення моделі до дипломної роботи в матеріалі дерево.
- 11.Урбаністичний жанр у художньому різьбленні: особливості інтерпретації міських мотивів.
- 12.Декоративне вирішення сувенірного виробу: стилістика, орнамент, форма.
- 13.Види декоративних прикрас з дерева: естетика, функціональність, техніка виконання.
- 14.Поєднання різних технік різьблення в одному виробі: композиційна логіка.
- 15.Вплив етнічних традицій на формування стилю художнього різьблення.
- 16.Сучасні напрями в дизайні дерев'яних декоративних виробів.
- 17.Основи проектування декоративного виробу: від задуму до реалізації.
- 18.Види стилізації у декоративно-прикладному мистецтві.
- 19.Роль декоративного різьблення в інтер'єрному оздобленні.
- 20.Порівняльна характеристика технік: рельєфне, об'ємне, прорізне різьблення.
- 21.Вплив фактури деревини на художнє вирішення виробу.
- 22.Традиції художнього різьблення в різних регіонах України.
- 23.Визначні зразки декоративного різьблення в музейних колекціях.
- 24.Етапи підготовки до виконання дипломної роботи з художнього дерева.
25. Сучасні технології та їх використання в художньому різьбленні.

Рекомендована література

Основна

1. Беляєв, В. І. *Художня обробка деревини*. — Київ: Вища школа, 2005. — 256 с.
2. Гуменюк, В. В. *Різьблення по дереву: техніка, стилі, композиція*. — Львів: Світ, 2010. — 192 с.
3. Ковальчук, О. М. *Основи декоративно-прикладного мистецтва*. — Київ: Либідь, 2012. — 240 с.
4. Козак, В. М. *Українське народне різьблення*. — Ужгород: Карпати, 2008. — 144 с.
5. Кравченко, І. С. *Технологія художньої обробки деревини*. — Харків: Основа, 2015. — 208 с.
6. Литвиненко, С. П. *Різьблення по дереву: навчальний посібник*. — Київ: Центр учбової літератури, 2016. — 180 с.
7. Мельничук, А. В. *Декоративне мистецтво України*. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. — 224 с.
8. Михайлюк, П. І. *Художнє конструювання виробів з дерева*. — Чернівці: Букрек, 2011. — 168 с.
9. Наконечний, В. Г. *Матеріалознавство для художників-різьбярів*. — Київ: Арт-книга, 2014. — 152 с.
10. Олійник, М. В. *Українська народна різьба: традиції і сучасність*. — Полтава: Оріяна, 2009. — 200 с.
11. Павленко, Ю. А. *Техніка різьблення по дереву*. — Київ: Мистецтво, 2007. — 128 с.
12. Паламарчук, І. В. *Орнамент у художньому різьбленні*. — Львів: Каменяр, 2012. — 96 с.
13. Петренко, Т. М. *Історія декоративно-прикладного мистецтва України*. — Київ: Академія, 2010. — 320 с.
14. Романенко, В. С. *Художнє дерево: технології та стилі*. — Харків: Фоліо, 2015. — 176 с.
15. Савчук, О. І. *Основи композиції в декоративному мистецтві*. — Київ: Видавничий дім, 2011. — 140 с.
16. Сидоренко, Л. В. *Практикум з художнього різьблення*. — Дніпро: Ліра, 2016. — 160 с.
17. Слободян, В. М. *Українська дерев'яна пластика*. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2008. — 132 с.
18. Степаненко, Н. П. *Декоративне мистецтво: методика викладання*. — Київ: Освіта, 2013. — 192 с.
19. Ткаченко, О. В. *Художнє моделювання виробів з дерева*. — Черкаси: Вертикаль, 2014. — 148 с.
20. Федорук, Д. І. *Народне мистецтво Рівненського Полісся*. — Рівне: Волинь, 2009. — 120 с.

21. Хоменко, І. М. *Сучасні технології в художньому різьбленні*. — Київ: Поліграфкнига, 2017. — 164 с.
22. Цибулько, В. В. *Дерево як художній матеріал*. — Київ: Арт-прес, 2012. — 136 с.
23. Шевченко, Л. А. *Мистецтво різьблення: традиції і новації*. — Харків: Майстер-клас, 2015. — 128 с.
24. Яременко, С. П. *Декоративне оздоблення дерев'яних виробів*. — Київ: Мистецтво, 2006. — 112 с.
25. Яценко, В. І. *Технологія обробки деревини в мистецтві*. — Львів: Світ, 2011. — 144 с.
26. Зінченко, О. В. *Художнє різьблення: методичні рекомендації*. — Київ: Центр профосвіти, 2018. — 88 с.
27. Бондаренко, М. С. *Інструменти для художнього різьблення*. — Полтава: Оріяна, 2010. — 96 с.
28. Гриценко, О. П. *Етнічні мотиви в українському різьбленні*. — Київ: Либідь, 2013. — 104 с.
29. Кушнір, В. А. *Мистецтво точіння по дереву*. — Чернівці: Букрек, 2012. — 120 с.
30. Левченко, І. В. *Художнє дерево: від традиції до сучасності*. — Київ: Арт-кн □ Рекомендована література

Допоміжна:

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. *Декоративно-прикладне мистецтво*. — Львів : Світ, 1993.
2. Від ремесла до творчості : збірник / упоряд. Ю. Легенький. — Київ : Час, 1990.
3. Ганжа П. О. *Таємниці українського рукомесла* / П. О. Ганжа. — Київ : Мистецтво, 1996. — 191 с. : іл. — ISBN 966-577-015-2.
4. Юрченко І. А. *Гуцульська різьба. Візуально-морфологічні закономірності орнаменту: теорія і практика : монографія* / І. А. Юрченко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2011. — 368 с. : іл. — Бібліогр.: с. 297–303 (205 назв).
5. *Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка ХХ століття : антологія* / упоряд. Р. М. Яців. — Ч. 3. — Львів : ЛНАМ ; Інститут народознавства НАН України ; Простір-М, 2019. — 960 с.
6. Любченко В. *Орнамент у прикладному мистецтві. Громадське покликання митця*. — Львів, 1977.

19. Інформаційні ресурси:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D1%96%D0%B7%D1%8C%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D0%BE_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%83

2. <https://web.archive.org/web/20090307101507/http://www.carvings.org.ua/index.php?lang=ua>

3. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%8F_%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BA%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8

4. <https://lib.kr.ua/?p=12237>

